

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Інноваційні технології в агрономії, агрохімії та екології.
Землеустрій та кадастри у сучасних умовах:
проблеми та вирішення

27-28 вересня 2018 року

**Біла Церква
2018**

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., академік НААН, ректор, голова оргкомітету;

Варченко О.М., д-р екон. наук, проректор з наукової та інноваційної діяльності, заступник голови оргкомітету;

Димань Т.М., професор, д-р с.-г. наук, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності;

Хахула В.С., канд. с.-г. наук, декан агробіотехнологічного факультету;

Качан Л.М., канд. с.-г. наук, зав. аспірантури та докторантури;

Царенко Т.М., канд. вет. наук, начальник відділу науково-дослідної та інноваційної діяльності;

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник навчально-методичного відділу моніторингу якості освіти та виховної роботи;

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, координатор НТТМ університету;

Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент, координатор НТТМ ф-ту;

Судика Н.В., відповідальний секретар, зав. редакційно-видавничого відділу.

«Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту». Інноваційні технології в агрономії, агрохімії та екології. Землеустрій та кадастри у сучасних умовах: проблеми та вирішення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 вересня 2018 року. – Біла Церква, 2018. – 36 с.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

При встановленні сили зв'язку між ознаками використовували запропоновану Ю.Л. Гужовим із співробітниками (1987) шкалу: $r < 0,3$ – зв'язок між ознаками слабкий, $0,3 < r < 0,5$ – помірний, $0,5 < r < 0,7$ – значний, $0,7 < r < 0,9$ – сильний, $r > 0,9$ – дуже сильний, близький до функціонального.

Аналіз гідротермічних показників в роки проведення досліджень засвідчив значну їх контрастність як за розподілом в період вегетації так і в порівнянні з середньобагаторічними даними, що сприяло усесторонній оцінці селекційного матеріалу.

Нами встановлено, що в селекційних номерів пшениці озимої між кількістю колосків і кількістю зерен з головного колосу, в роки проведення досліджень, спостерігався прямий значний кореляційний зв'язок ($r=0,526\dots r=0,648$). Стійкою на рівні значної ($r=0,531\dots r=0,580$) характеризувалася кореляція між кількістю колосків і масою зерна з головного колосу. Встановлені кореляційні зв'язки свідчать про важливість ознаки «кількість колосків в колосі» у формуванні продуктивності колосу пшениці м'якої озимої.

Між урожайністю зерна з гектара і кількістю колосків в головному колосі відмічений прямий кореляційний зв'язок від слабкого ($r=0,083$) у найбільш несприятливому 2013 р. до значного ($r=0,560$) у 2011 і 2012 рр., що є свідченням важливості досліджуваної ознаки у підвищенні врожайності пшениці м'якої озимої.

Вивчені кореляційні взаємозв'язки між кількістю колосків в головному колосі і елементами структури врожайності дозволяють зробити висновок про важливість ознаки при розробці моделі сорту пшениці м'якої озимої для умов Лісостепу України.

УДК 631.523/.524/.527.5 : 633.11 «321»

ЛОЗІНСЬКА Т.П., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СПАДКОВІСТЬ ТА МІНЛИВІСТЬ ІНДЕКСУ ВРОЖАЙНОСТІ У F₁ І F₂ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ

В статті показана можливість використання збирального індексу на перших етапах селекційного процесу пшениці ярої. Проведено аналіз реципрокних гібридів за збиральним індексом. Виділені кращі комбінації за індексом урожайності, встановлено коефіцієнт варіації даного індекса у першому і другому поколінні. Успадкування індексу врожайності у першому поколінні проходило за типами позитивного домінування і наддомінування, проміжного успадкування та негативного домінування і наддомінування ознак.

Ключові слова: пшениця яра, реципрокні гібриди, індекс урожайності, коефіцієнт варіації, успадкування.

Головною метою селекційної роботи у створенні високопродуктивного і високоякісного вихідного матеріалу є можливість врахування як можна більше цінних ознак, що є практично неможливо. Тому на перших етапах селекційного процесу доцільно використовувати селекційні індекси.

Індекс врожайності або збиральний індекс (НІ, %) – це співвідношення між масою зерна з головного колоса та сухою масою надземної частини рослини. Цей індекс має високу спадковість, і в дослідях з пшеницею озимою є одним із важливих показників стабільності сорту і адаптивних особливостей [1].

Дослідження проводилися в умовах дослідного поля Білоцерківського НАУ впродовж 2016-2017 рр. На основі сучасних сортів пшениці ярої було створено міжсортівні гібриди та проведено їх оцінку за збиральним індексом.

Отримані показники збирального індексу у першому поколінні були на рівні 39,0 (Елегія миронівська/Зимоярка) – 45,4 % (Аранка/Елегія миронівська), а в сорту стандарту Елегія миронівська – 44,2 %, що вказує на високу їх репродуктивну здатність. Мінливість НІ була не значною ($V=6,1-9,0$) в п'яти із восьми комбінацій, в інших – середньою, де коефіцієнт варіації не перевищував 20% (табл.).

Успадкування складових ознак НІ проходило за типами позитивного домінування і наддомінування, проміжного успадкування та негативного домінування і наддомінування ознак.

**Характеристика міжсортових гібридів пшениці м'якої ярої
за показниками HI, %, БНАУ (2016, 2017 рр.)**

	F ₁			F ₂	
	\bar{x} , %	V, %	h _p	\bar{x} , %	V, %
Аранка/Елегія миронівська	45,4	8,4	+0,8	43,7	10,5
Елегія миронівська/Аранка	44,4	13,6	+0,3	46,5	10,8
Сімкода миронівська/Елегія миронівська	45,2	6,1	+19,0	48,8	10,1
Елегія миронівська/Сімкода миронівська	44,1	9,0	-3,0	44,7	12,3
Ясна/Елегія миронівська	43,3	7,7	-0,5	47,0	15,3
Елегія миронівська/Ясна	43,9	8,7	+0,5	45,7	11,2
Елегія миронівська/Зимоярка	39,0	14,1	-2,7	45,7	13,2
Зимоярка/Елегія миронівська	43,4	16,1	+0,4	43,9	14,5
Елегія миронівська, St	44,2			45,3	

У другому поколінні спостерігаємо збільшення показників збирального індексу за винятком однієї комбінації – Аранка/Елегія миронівська. У більшості F₂ HI перевищував показник сорту стандарту. Три комбінації мали його на рівні 43,7-44,7 %. Проте у F₂ порівняно з F₁ значно змінився показник мінливості цього селекційного індексу. Коефіцієнт варіації знаходився на рівні 10,1-15,3 %, що вказує на середню мінливість ознаки.

Аналізуючи отримані дані можна виділити комбінацію (Сімкода миронівська/Елегія миронівська), яка мала високий збиральний індекс з високим коефіцієнтом успадкування ознак.

Таким чином, успадкування індексу врожайності за типом позитивного домінування і наддомінування вказує на ефективність його використання для оцінки вихідного матеріалу на перших етапах селекційного процесу. Тому, на основі отриманих даних можна вести добори на високу продуктивність.

УДК 664.7+664.71–11

ГОСПОДАРЕНКО Г.М., д-р с.-г. наук

ЛЮБИЧ В.В., канд. с.-г. наук

ЖЕЛЄЗНА В.В., канд. с.-г. наук

ВОРОБИЙОВА Н.В., викладач

Уманський національний університет садівництва

**ЯКІСТЬ КРУП'ЯНИХ ПРОДУКТІВ ІЗ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ СПЕЛЬТИ
ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ**

Проведено кулінарне оцінювання крупи цілої, подрібненої № 1, 2, 3 і плющеної за показниками: запах, колір, смак, консистенція, консистенція під час розжовування. Всі перераховані показники в досліджуваних сортів і ліній пшениці спельти мали дуже високий рівень та становили 9 бала. Запах і смак каші з круп'яних продуктів був сильно виражений, колір – світло-кремовий, консистенція – розсипчаста. Каша під час розжовування дуже ніжна, добре розжовувалась, без хрусту.

Ключові слова: пшениця спельта, крупа, запах, колір, смак.

Споживчі властивості та попит формуються залежно від якості готового продукту і його органолептичного оцінювання. Крупу оцінюють за смаком, запахом, кольором, вологістю, вмістом різних домішок, у тому числі й металомангітних, вирівняністю за крупністю, вмістом і доброякісністю ядра та нелущених зерен.

Нині однією з популярних культур є пшениця спельта, яка має цінний харчовий потенціал за фракційним складом білка, ліпідів і клітковини, вмістом вітамінів і мінеральних речовин. Порівняно з пшеницею м'якою, вона багатша на білки, ненасичені жирні кислоти і харчові волокна. Органічні речовини, що містяться в спельті, мають високий рівень розчинності, тому легко і швидко засвоюються організмом людини.

ЗМІСТ

Січкач В.І., Орехівський В.Д., Кривенко А.І., Маматов М.О., Соломонов Р.В. Деякі особливості вирощування сочевиці	3
Січкач В.І., Маматов М.О., Соломонов Р.В. Зимуючий горох – нова альтернативна культура	4
Доронін В.А., Дрига В.В. Формування маточних кореневищ міскантусу залежно від якості садивного матеріалу	6
Миколайко В.П., Миколайко І.І. Фотосинтетична продуктивність насінників цикорію коренеплідного залежно від елементів технології	7
Музика О.В. Фотосинтетичний потенціал посівів сорго цукрового в умовах Центрального Лісостепу.....	8
Пасічник С.М., Січкач В.І. Використання міжсорткової гібридизації для одержання рекомбінантних ліній нуту з підвищеною продуктивністю	9
Хахула В.С., Правдива Л.А., Правдивий С.П. Доцільність вирощування міскантусу гігантського як сировини для виробництва біопалива.....	11
Karpiuk L. Features of increasing sugar beet productivity	12
Поляков В.І. Особливості росту і розвитку рослин кукурудзи залежно від генотипу.....	14
Глеваський В.І., Куянов В.В. Особливості росту і розвитку рослин різних біологічних форм цукрових буряків	15
Городецький О.С., Коваленко Р.В. Вплив тривалого зберігання коренеплідів гібридів буряка цукрового компанії КВС на зміни їх технологічних якостей.....	16
Грабовський М.Б., Грабовська Т.О. Енергетична оцінка вирощування кукурудзи та сорго цукрового для виробництва біогазу.....	18
Філіпова Л.М., Мацкевич В.В., Мацкевич О.В. Ризогенез павловнії <i>in vitro</i>	19
Стадник А.П. Управління агроландшафтами України лісомеліоративними методами на засадах збалансованого природокористування	20
Примак І.Д., Панченко О.Б., Панченко І.А. Оструктуреність ґрунту і продуктивність польової п'ятипільної сівозміни за різних систем основного обробітку і удобрення	22
Панченко Т.В., Федорук Ю.В., Остренко М.В. Зміна вологості ґрунту залежно від попередників пшениці озимої в умовах Центрального Лісостепу України	24
Рубльов В.І. Актуальність, проблема, завдання і напрями їх реалізації щодо землеустрою.....	25
Яковенко О.М. Чисельність дротяників (<i>Coleoptera, Elateridae</i>) в агробіоценозі ячменю ярого залежно від систем основного обробітку ґрунту	26
Рубець А. М., Демещук В. А., Василенко О. С. Як сільгоспвиробникам не розкидати гроші по полю?	28
Михайлович Я. М., Рубець А. М. Аналіз кінематичних параметрів болтового з'єднання у сільгосптехніці.....	29
Лозінський М.В., Устинова Г.Л. Кореляційні взаємозв'язки між кількістю колосків в головному колосі і елементами структури врожайності у селекційних номерів пшениці м'якої озимої	31
Лозінська Т.П. Спадковість та мінливість індексу врожайності у F ₁ і F ₂ пшениці ярої.....	32
Господаренко Г.М., Любич В.В., Желізна В.В., Воробйова Н.В. Якість круп'яних продуктів із зерна пшениці спельти залежно від сорту	33
Роговський С.В. Підсумки інвентаризації дендрофлори на території контракткової площі в м. київ та перспективи реконструкції насаджень	35